

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, **XXX**
[...] (2023) **XXX** draft

SENSITIVE*
UNTIL ADOPTION

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της **XXX**

**για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της
Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της **XXX**

για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2821/71 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1971, περί εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών¹, και ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β),

Αφού δημοσίευσε σχέδιο του παρόντος κανονισμού²,

Κατόπιν διαβούλευσης με τη συμβουλευτική επιτροπή συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2821/71 αναθέτει στην Επιτροπή την εξουσία να εκδίδει κανονισμούς σχετικούς με την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης και αφορούν την έρευνα και ανάπτυξη προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών μέχρι το στάδιο της βιομηχανικής εφαρμογής και την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, περιλαμβανομένων των διατάξεων περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.
- (2) Το άρθρο 179 παράγραφος 2 της Συνθήκης καλεί την Ένωση να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, στην ενασχόλησή τους με την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη υψηλής ποιότητας και να ενισχύει τις προσπάθειες που καταβάλλουν για τη μεταξύ τους συνεργασία. Η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας³.

¹ ΕΕ L 285 της 29.12.1971, σ. 46.

² ΕΕ C 120 της 15.3.2022, σ. 9.

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» [COM(2019)640 final].

- (3) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1217/2010 της Επιτροπής⁴ καθορίζει κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης τις οποίες η Επιτροπή θεωρεί ότι πληρούν κατά κανόνα τις προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Η ισχύς του εν λόγω κανονισμού λήγει την 30ή Ιουνίου 2023. Με βάση τη συνολικά θετική εμπειρία από την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού και τα αποτελέσματα της αξιολόγησής του, κρίνεται σκόπιμο να εκδοθεί νέος κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία.
- (4) Ο παρών κανονισμός έχει ως στόχο να διευκολύνει την έρευνα και την ανάπτυξη και συγχρόνως να προστατεύει αποτελεσματικά τον ανταγωνισμό. Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί επίσης στην παροχή επαρκούς ασφάλειας δικαίου στις επιχειρήσεις. Κατά την προσπάθεια επίτευξης των στόχων αυτών, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη απλούστευσης της διοικητικής εποπτείας και του νομοθετικού πλαισίου στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
- (5) Όταν η ισχύς των μερών στην αγορά δεν υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο επίπεδο, μπορεί κατά κανόνα να θεωρηθεί δεδομένο, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης, ότι οι θετικές συνέπειες των συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης υπερτερούν των τυχόν αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό.
- (6) Για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης με έκδοση κανονισμού δεν είναι αναγκαίο να ορισθούν οι συμφωνίες εκείνες που δύνανται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Κατά την ατομική αξιολόγηση των συμφωνιών σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφορες παράμετροι, ιδίως δε η διάρθρωση της σχετικής αγοράς.
- (7) Η συνεργασία όσον αφορά την έρευνα και ανάπτυξη, από κοινού ή αμειβόμενη, και την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων είναι πολύ πιθανό να προωθήσει την τεχνική και οικονομική πρόοδο εάν τα μετέχοντα μέρη συνεισφέρουν στη συνεργασία με συμπληρωματικές δεξιότητες, περιουσιακά στοιχεία ή δραστηριότητες.
- (8) Θεωρείται ότι οι καταναλώτριες και οι καταναλωτές ωφελούνται σε γενικές γραμμές από την αύξηση του όγκου και της αποτελεσματικότητας της έρευνας και ανάπτυξης, μέσω της εισαγωγής νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών, μέσω της ταχύτερης κυκλοφορίας των εν λόγω προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών, ή μέσω της μείωσης των τιμών συνεπεία νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών.
- (9) Η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων μπορεί να λαμβάνει διάφορες μορφές, όπως είναι η παραγωγή και διανομή προϊόντων, η εφαρμογή τεχνολογιών ή διαδικασιών, ή η εκχώρηση ή χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ή η κοινοποίηση της τεχνογνωσίας που απαιτείται για την εν λόγω παραγωγή ή εφαρμογή, οι οποίες συμβάλλουν ουσιαστικά στην τεχνική ή οικονομική πρόοδο.
- (10) Προκειμένου να δικαιολογείται η απαλλαγή που θεσπίζει ο παρών κανονισμός, η από κοινού εκμετάλλευση πρέπει να αφορά προϊόντα (συμπεριλαμβανομένων αγαθών και υπηρεσιών), τεχνολογίες ή διαδικασίες ως προς τα οποία είναι απολύτως αναγκαία η χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας και ανάπτυξης.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1217/2010 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης (ΕΕ L 335 της 18.12.2010, σ. 36).

- (11) Επιπλέον, όλα τα μέρη θα πρέπει να συμφωνούν, στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης, να έχουν πλήρη πρόσβαση στα τελικά αποτελέσματα της από κοινού έρευνας και ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και της τεχνογνωσίας που ενδέχεται να προκύψουν, με σκοπό την περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη και με σκοπό την εκμετάλλευση, μόλις καταστούν διαθέσιμα τα τελικά αποτελέσματα. Η πρόσβαση στα αποτελέσματα γενικά δεν θα πρέπει να υπόκειται σε περιορισμούς όσον αφορά τη χρήση των αποτελεσμάτων για σκοπούς περαιτέρω έρευνας και ανάπτυξης. Εντούτοις, στην περίπτωση που τα μετέχοντα μέρη, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, περιορίζουν τα δικαιώματά τους εκμετάλλευσης, ιδίως όταν ασκούν εξειδικευμένες δραστηριότητες στο πλαίσιο της εκμετάλλευσης, η πρόσβαση στα αποτελέσματα προς τον σκοπό της εκμετάλλευσης είναι δυνατό να περιορίζεται αντίστοιχα. Επίσης, όταν στις εργασίες έρευνας και ανάπτυξης μετέχουν πανεπιστημιακοί φορείς, ερευνητικά ιδρύματα ή επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης με τη μορφή εμπορικών υπηρεσιών χωρίς να δραστηριοποιούνται κατά κανόνα στην εκμετάλλευση αποτελεσμάτων, δύνανται να συμφωνούν ότι τα αποτελέσματα της έρευνας και ανάπτυξης θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς περαιτέρω έρευνας και ανάπτυξης.
- (12) Ανάλογα με τις ικανότητες και τις εμπορικές ανάγκες τους, τα μέρη ενδέχεται να έχουν άνιση συνεισφορά στη συνεργασία τους στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, για να αποτυπώνονται και να αντισταθμίζονται οι διαφορές στην αξία ή τη φύση των συνεισφορών των μερών, κάθε συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης επί της οποίας εφαρμόζεται η απαλλαγή που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό μπορεί να προβλέπει ότι το ένα μέρος αποζημιώνει κάποιο άλλο μέρος για την πρόσβαση που αποκτά στα αποτελέσματα με σκοπό την περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη ή εκμετάλλευση. Εντούτοις, η αποζημίωση δεν θα πρέπει να είναι τόσο υψηλή ώστε να εμποδίζεται εκ των πραγμάτων η εν λόγω πρόσβαση.
- (13) Όταν η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης δεν προβλέπει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, τα μέρη θα πρέπει να προβλέπουν στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης ότι θα παρέχουν αμοιβαία πρόσβαση στην προϋπάρχουσα τεχνογνωσία εκάστου μέρους εάν η τεχνογνωσία αυτή είναι απολύτως αναγκαία για τους σκοπούς της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων από τα άλλα μέρη. Οποιαδήποτε αποζημίωση χρεώνεται (π.χ. τέλη άδειας εκμετάλλευσης) δεν θα πρέπει να τόσο υψηλή ώστε εκ των πραγμάτων να εμποδίζει την πρόσβαση των άλλων μερών στη σχετική τεχνογνωσία.
- (14) Η απαλλαγή που θεσπίζεται βάσει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να περιορίζεται σε συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης οι οποίες δεν παρέχουν στις μετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να καταργήσουν τον ανταγωνισμό σε σημαντικό τμήμα της αγοράς των συγκεκριμένων προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ότι η παρούσα απαλλαγή κατά κατηγορία δεν καλύπτει τις συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών το συνολικό μερίδιο των οποίων στην αγορά προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών που είναι δυνατόν να βελτιωθούν, υποκατασταθούν ή αντικατασταθούν από τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας και ανάπτυξης υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο επίπεδο κατά τον χρόνο σύναψης της συμφωνίας.
- (15) Όταν ένα μέρος χρηματοδοτεί πολλά έργα έρευνας και ανάπτυξης τα οποία εκτελούν ανταγωνιστές σε σχέση με τα ίδια προϊόντα, τεχνολογίες ή διαδικασίες, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να προκύψουν περιοριστικά αποτελέσματα αρνητικά για τον ανταγωνισμό, ιδίως στην περίπτωση που το εν λόγω μέρος αποκτά αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων έναντι τρίτων μερών. Ως εκ τούτου,

όσον αφορά τις συμφωνίες αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης, το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζει ο παρών κανονισμός θα πρέπει να περιορίζεται σε συμφωνίες βάσει των οποίων το συνολικό μερίδιο αγοράς όλων των μερών που ενέχονται στις συνδεδεμένες συμφωνίες, δηλαδή του χρηματοδοτούντος μέρους και όλων των μερών που πραγματοποιούν έρευνα και ανάπτυξη, δεν υπερβαίνει ένα ορισμένο επίπεδο.

- (16) Ωστόσο, η απαλλαγή που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό δεν θα πρέπει να υπόκειται σε όριο μεριδίου αγοράς όταν τα μετέχοντα στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης μέρη δεν είναι ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις όσον αφορά προϊόντα, τεχνολογίες ή διαδικασίες που μπορούν να βελτιωθούν, να υποκατασταθούν ή να αντικατασταθούν από τα προϊόντα, τις τεχνολογίες ή τις διαδικασίες που προκύπτουν από τη συμφωνία. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για συμφωνίες που αφορούν την ανάπτυξη προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών που θα δημιουργούσαν εντελώς νέα ζήτηση, ή που αφορούν έρευνα και ανάπτυξη που δεν συνδέεται στενά με συγκεκριμένο προϊόν, τεχνολογία ή διαδικασία ή δεν στοχεύει ακόμη σε συγκεκριμένο στόχο.
- (17) Σε περίπτωση υπέρβασης του ορίου μεριδίου αγοράς που τίθεται με τον παρόντα κανονισμό ή μη πλήρωσης άλλων όρων του παρόντος κανονισμού, δεν θα πρέπει να θεωρείται κατά τεκμήριο ότι οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης ή ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι αναγκαίο να διενεργείται ατομική αξιολόγηση της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης δυνάμει του άρθρου 101 της Συνθήκης.
- (18) Προκειμένου να διασφαλίζεται η διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού κατά την από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την από κοινού ή αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι η απαλλαγή κατά κατηγορία παύει να ισχύει όταν το άθροισμα των μεριδίων που τα μετέχοντα μέρη κατέχουν στην αγορά των προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών που αποτελούν καρπό της έρευνας και ανάπτυξης υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο επίπεδο. Ωστόσο, η απαλλαγή θα πρέπει να εξακολουθεί να εφαρμόζεται, ανεξάρτητα από το ύψος των μεριδίων αγοράς των μερών, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μετά την έναρξη της από κοινού εκμετάλλευσης, ούτως ώστε να υπάρξει χρόνος για τη σταθεροποίηση των μεριδίων αγοράς των μερών, ιδίως μετά την εισαγωγή στην αγορά ενός εντελώς νέου προϊόντος, αλλά και για να διασφαλιστεί ελάχιστη χρονική περίοδος απόδοσης επί των σχετικών επενδύσεων.
- (19) Η απαλλαγή που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε συμφωνίες οι οποίες περιέχουν περιορισμούς που δεν είναι απολύτως αναγκαίοι για την επίτευξη των θετικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν από συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης. Καταρχήν, το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό δεν θα πρέπει να ισχύει για συμφωνίες που προβλέπουν ορισμένους σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού, όπως είναι οι περιορισμοί της ελευθερίας των μερών να υλοποιούν έρευνα και ανάπτυξη σε τομέα που δεν συνδέεται με την εκάστοτε συμφωνία, ο προκαθορισμός τιμών έναντι τρίτων μερών, οι περιορισμοί επί του όγκου παραγωγής ή επί των πωλήσεων και οι περιορισμοί της ελευθερίας πραγματοποίησης παθητικών πωλήσεων των προϊόντων, των τεχνολογιών ή των διαδικασιών που προκύπτουν από την από κοινού ή αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη, τούτο δε ανεξάρτητα από το μερίδιο αγοράς των μερών. Σ' αυτό το πλαίσιο, οι περιορισμοί του πεδίου χρήσης δεν αποτελούν ούτε περιορισμούς επί του

όγκου παραγωγής ή επί των πωλήσεων, ούτε γεωγραφικούς περιορισμούς ή περιορισμούς ως προς τους πελάτες.

- (20) Τα όρια μεριδίου αγοράς, η μη απαλλαγή ορισμένων συμφωνιών και οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό εξασφαλίζουν εν γένει ότι οι συμφωνίες στις οποίες εφαρμόζεται η απαλλαγή κατά κατηγορία δεν παρέχουν στα μετέχοντα μέρη τη δυνατότητα να καταργήσουν τον ανταγωνισμό για σημαντικό μέρος των εν λόγω προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών.
- (21) Οι συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες δεν είναι ανταγωνιζόμενοι προμηθευτές προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών δυνάμενων να βελτιωθούν, να υποκατασταθούν ή να αντικατασταθούν από τα αποτελέσματα της έρευνας και ανάπτυξης και που πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού δεν καθιστούν αδύνατη την ανάπτυξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού από πλευράς καινοτομίας παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Για τον λόγο αυτό, τέτοιου είδους συμφωνίες ενδείκνυται να τυγχάνουν του ευεργετήματος της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό, ανεξαρτήτως μεριδίου αγοράς, το δε ζήτημα των σχετικών εξαιρετικών περιπτώσεων θα πρέπει να ρυθμιστεί με την πρόβλεψη δυνατότητας ανάκλησης του ευεργετήματος της απαλλαγής που θεσπίζει ο παρών κανονισμός. Η απαλλαγή των εν λόγω συμφωνιών δυνάμει του παρόντος κανονισμού γίνεται με την επιφύλαξη της αξιολόγησης από πλευράς ανταγωνισμού των συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού ή των συμφωνιών για τις οποίες έχει ανακληθεί το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό.
- (22) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προσδιορίζει συνήθεις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να θεωρηθεί σκόπιμη η ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό, σύμφωνα με το άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου⁵.
- (23) Επειδή οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης έχουν συχνά μακροχρόνιο χαρακτήρα, ιδιαίτερα οσάκις η συνεργασία εκτείνεται και στην εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, η διάρκεια ισχύος του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να καθοριστεί σε 12 έτη,

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1, της 4.1.2003, σ. 1).

Άρθρο 1

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
 - 1) «συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης»: η συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών και αφορά τους όρους υπό τους οποίους τα μετέχοντα μέρη πρόκειται να ασχοληθούν με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
 - α) από κοινού έρευνα και ανάπτυξη αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή τεχνολογιών, η οποία:
 - i) δεν περιλαμβάνει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης· ή
 - ii) περιλαμβάνει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης·
 - β) αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή τεχνολογιών, η οποία:
 - i) δεν περιλαμβάνει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης· ή
 - ii) περιλαμβάνει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης·
 - γ) από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή τεχνολογιών, η οποία πραγματοποιείται βάσει προγενέστερης συμφωνίας που εμπίπτει στο στοιχείο α) μεταξύ των ιδίων μερών·
 - δ) από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή τεχνολογιών, η οποία πραγματοποιείται βάσει προγενέστερης συμφωνίας που εμπίπτει στο στοιχείο β) μεταξύ των ιδίων μερών·
 - 2) «συμφωνία»: συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων, απόφαση ένωσης επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική·
 - 3) «έρευνα και ανάπτυξη»: δραστηριότητες που αποσκοπούν στην απόκτηση τεχνογνωσίας επί προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών, η διεξαγωγή θεωρητικής ανάλυσης, συστηματικής μελέτης ή πειραμάτων, περιλαμβανομένης της πειραματικής παραγωγής και της παραγωγής για σκοπούς επίδειξης, η τεχνική δοκιμή προϊόντων ή διαδικασιών, η δημιουργία των αναγκαίων εγκαταστάσεων έως το στάδιο της επίδειξης και η κατοχύρωση των αποτελεσμάτων με δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας·
 - 4) «προϊόν»: αγαθό ή υπηρεσία, περιλαμβανομένων τόσο των ενδιάμεσων αγαθών ή υπηρεσιών όσο και των τελικών αγαθών ή υπηρεσιών·
 - 5) «αναφερόμενη στη σύμβαση τεχνολογία»: τεχνολογία ή διαδικασία που αποτελεί καρπό της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης·

- 6) «αναφερόμενο στη σύμβαση προϊόν»: προϊόν που αποτελεί καρπό της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης ή που παράγεται με εφαρμογή των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών·
- 7) «εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων»: η παραγωγή ή διανομή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή η εφαρμογή των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών ή η εκχώρηση ή η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ή η κοινοποίηση τεχνογνωσίας απαραίτητης για την εν λόγω παραγωγή, διανομή ή εφαρμογή·
- 8) «δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας»: περιλαμβάνονται τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, π.χ. τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα εμπορικά σήματα, καθώς και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα·
- 9) «τεχνογνωσία»: σύνολο πρακτικών πληροφοριών, που προκύπτουν από την πείρα και τις δοκιμές, οι οποίες είναι:
- α) «απόρρητες», δηλαδή δεν είναι ευρέως γνωστές ή εύκολα προσβάσιμες·
 - β) «ουσιώδεις», δηλαδή σημαντικές και χρήσιμες για την παραγωγή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή την εφαρμογή των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών· και
 - γ) «προσδιορισμένες», δηλαδή περιγράφονται κατά τρόπο επαρκώς διεξοδικό, ώστε να είναι δυνατό να διαπιστωθεί κατά πόσον πληρούν τα κριτήρια του απόρρητου και του ουσιώδους·
- 10) ως «από κοινού», στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που διεξάγονται βάσει συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης, νοούνται οι δραστηριότητες εφόσον οι σχετικές εργασίες:
- α) εκτελούνται από κοινό κλιμάκιο, φορέα ή επιχείρηση·
 - β) ανατίθενται από κοινού σε τρίτο μέρος· ή
 - γ) κατανέμονται μεταξύ των μετεχόντων μερών βάσει εξειδίκευσης κατά την έρευνα και ανάπτυξη ή εξειδίκευσης κατά την εκμετάλλευση·
- 11) «εξειδίκευση κατά την έρευνα και ανάπτυξη» σημαίνει ότι καθένα από τα μετέχοντα μέρη συμμετέχει στις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης που καλύπτονται από τη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης και ότι η κατανομή των εργασιών έρευνας και ανάπτυξης μεταξύ των μερών πραγματοποιείται κατά τρόπο που αυτά κρίνουν κατάλληλο· τούτο δεν συμπεριλαμβάνει την αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη·
- 12) «εξειδίκευση κατά την εκμετάλλευση» σημαίνει ότι τα μετέχοντα μέρη συμφωνούν μεταξύ τους να αναλάβουν επιμέρους καθήκοντα όπως, για παράδειγμα, την παραγωγή ή τη διανομή, ή επιβάλλουν αμοιβαία περιορισμούς όσον αφορά την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, π.χ. περιορισμούς σε σχέση με ορισμένες γεωγραφικές περιοχές, πελάτες ή πεδία χρήσης· τούτο περιλαμβάνει την περίπτωση κατά την οποία μόνο ένα μετέχον μέρος παράγει και διανέμει τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή εφαρμόζει τις αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες βάσει αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης που χορηγείται από τα άλλα μετέχοντα μέρη·

- 13) «αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη»: η έρευνα και ανάπτυξη την οποία πραγματοποιεί ένα μετέχον μέρος και την οποία χρηματοδοτεί το χρηματοδοτούν μέρος·
- 14) «χρηματοδοτούν μέρος»: το μέρος που χρηματοδοτεί αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη χωρίς να εκτελεί το ίδιο κάποια από τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης·
- 15) «ανταγωνιζόμενη επιχείρηση»: ο πραγματικός ή ο δυνητικός ανταγωνιστής:
 - α) «πραγματικός ανταγωνιστής»: η επιχείρηση η οποία παρέχει προϊόν, τεχνολογία ή διαδικασία που μπορεί να βελτιωθεί, να υποκατασταθεί ή να αντικατασταθεί από το αναφερόμενο στη σύμβαση προϊόν ή την αναφερόμενη στη σύμβαση τεχνολογία στη σχετική γεωγραφική αγορά·
 - β) «δυνητικός ανταγωνιστής»: η επιχείρηση η οποία, αν δεν υπήρχε η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης, θα μπορούσε, βάσει ρεαλιστικών στοιχείων και όχι απλώς ως θεωρητικό ενδεχόμενο, να αναλάβει, εντός το πολύ τριών ετών, τις αναγκαίες συμπληρωματικές επενδύσεις ή άλλες απαραίτητες δαπάνες προκειμένου να προμηθεύσει προϊόν, τεχνολογία ή διαδικασία που μπορεί να βελτιωθεί, να υποκατασταθεί ή να αντικατασταθεί από το αναφερόμενο στη σύμβαση προϊόν ή την αναφερόμενη στη σύμβαση τεχνολογία στη σχετική γεωγραφική αγορά·
- 16) «σχετική αγορά προϊόντος»: η σχετική αγορά για τα προϊόντα που μπορούν να βελτιωθούν, να υποκατασταθούν ή να αντικατασταθούν από τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα·
- 17) «σχετική αγορά τεχνολογίας»: η σχετική αγορά για τις τεχνολογίες ή διαδικασίες που μπορούν να βελτιωθούν, να υποκατασταθούν ή αντικατασταθούν από τις αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες·
- 18) «ενεργητικές πωλήσεις»: όλες οι μορφές πώλησης πλην των παθητικών πωλήσεων·
- 19) «παθητικές πωλήσεις»: οι πωλήσεις που ανταποκρίνονται σε αυτοβούλως εκφρασμένη ζήτηση μεμονωμένων πελατών, συμπεριλαμβανομένης της παράδοσης προϊόντων στον πελάτη, χωρίς η έναρξη της πώλησης να έχει γίνει με ενεργό στόχευση του συγκεκριμένου πελάτη, της συγκεκριμένης ομάδας πελατών ή της συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων που προκύπτουν από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων ή από την απάντηση σε ιδιωτικές προσκλήσεις υποβολής προσφορών.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι όροι «επιχείρηση» και «μέρος» περιλαμβάνουν και τις αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους. Ως «συνδεδεμένες επιχειρήσεις» νοούνται:

- 1) οι επιχειρήσεις στις οποίες ένα μετέχον στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης μέρος διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα δικαιώματα ή εξουσίες:
 - α) την εξουσία να ασκεί περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου·

- β) την εξουσία να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του εποπτικού συμβουλίου, του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων που εκπροσωπούν νόμιμα την επιχείρηση·
 - γ) το δικαίωμα να διαχειρίζεται τις υποθέσεις της επιχείρησης·
- 2) οι επιχειρήσεις οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, διαθέτουν, έναντι ενός μετέχοντος στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης μέρους, ένα ή περισσότερα από τα δικαιώματα ή εξουσίες που απαριθμούνται στο σημείο 1)·
 - 3) οι επιχειρήσεις σε σχέση με τις οποίες επιχείρηση που αναφέρεται στο σημείο 2) διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, ένα ή περισσότερα από τα δικαιώματα ή εξουσίες που απαριθμούνται στο σημείο 1)·
 - 4) οι επιχειρήσεις σε σχέση με τις οποίες ένα μετέχον στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης μέρος, μαζί με μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στα σημεία 1), 2) ή 3), ή σε σχέση με τις οποίες δύο ή περισσότερες από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις, διαθέτουν από κοινού ένα ή περισσότερα από τα δικαιώματα ή εξουσίες που απαριθμούνται στο σημείο 1)·
 - 5) οι επιχειρήσεις στις οποίες ένα ή περισσότερα από τα δικαιώματα ή εξουσίες που απαριθμούνται στο σημείο 1) κατέχονται από κοινού από:
 - α) μετέχοντα στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης μέρη ή αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα σημεία 1) έως 4)·
 - β) ένα ή περισσότερα μετέχοντα στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης μέρη ή μία ή περισσότερες από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα σημεία 1) έως 4), και ένα ή περισσότερα τρίτα μέρη.

Άρθρο 2

Απαλλαγή

1. Σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης και τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης.
2. Η απαλλαγή που θεσπίζεται με την παράγραφο 1 εφαρμόζεται στο μέτρο που οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης περιλαμβάνουν περιορισμούς του ανταγωνισμού που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης.
3. Η απαλλαγή που θεσπίζεται με την παράγραφο 1 εφαρμόζεται επίσης σε συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης που περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με την εκχώρηση ή τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε ένα ή περισσότερα από τα μέρη ή σε οντότητα που συγκροτούν τα μέρη για τη διεξαγωγή της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης ή της από κοινού εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις σχετίζονται άμεσα με την εφαρμογή της συμφωνίας και είναι αναγκαίες γι' αυτήν και δεν αποτελούν το πρωταρχικό αντικείμενο της συμφωνίας.

Άρθρο 3

Πρόσβαση στα τελικά αποτελέσματα

1. Η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εφαρμόζεται εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου.
2. Η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης πρέπει να ορίζει ότι όλα τα μέρη έχουν πλήρη πρόσβαση στα τελικά αποτελέσματα της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης με σκοπό την περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και την εκμετάλλευσή.
3. Η πρόσβαση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 πρέπει:
 - α) να περιλαμβάνει τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και την τεχνογνωσία που ενδέχεται να προκύψουν·
 - β) να παρέχεται μόλις καταστούν διαθέσιμα τα αποτελέσματα της έρευνας και ανάπτυξης.
4. Στην περίπτωση που η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης προβλέπει ότι έκαστο μέρος αποζημιώνει ένα άλλο μέρος για την πρόσβαση που του παρέχει στα αποτελέσματα προς τον σκοπό διεξαγωγής περαιτέρω έρευνας και ανάπτυξης ή προς τον σκοπό της εκμετάλλευσής, η αποζημίωση δεν πρέπει να είναι τόσο υψηλή ώστε να εμποδίζεται εκ των πραγμάτων η εν λόγω πρόσβαση.
5. Ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστημιακοί φορείς και επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης με τη μορφή εμπορικών υπηρεσιών χωρίς να δραστηριοποιούνται κατά κανόνα στην εκμετάλλευση αποτελεσμάτων δύνανται να συμφωνούν ότι θα χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα αποκλειστικά και μόνο για τη διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας και ανάπτυξης.
6. Στην περίπτωση που τα μέρη, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, περιορίζουν τα δικαιώματά τους εκμετάλλευσής, ιδίως στην περίπτωση που ασκούν εξειδικευμένες δραστηριότητες κατά την εκμετάλλευση, η πρόσβαση στα αποτελέσματα προς τον σκοπό της εκμετάλλευσής μπορεί να περιορίζεται αντίστοιχα.

Άρθρο 4

Πρόσβαση σε προϋπάρχουσα τεχνογνωσία

1. Στην περίπτωση που η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης δεν περιλαμβάνει την από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εφαρμόζεται εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.
2. Η συμφωνία πρέπει να προβλέπει ότι κάθε μέρος έχει πρόσβαση σε οποιαδήποτε προϋπάρχουσα τεχνογνωσία των άλλων μετεχόντων μερών, εφόσον η τεχνογνωσία αυτή είναι απολύτως αναγκαία για την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων.
3. Στην περίπτωση που η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης προβλέπει ότι έκαστο μέρος αποζημιώνει ένα άλλο μέρος για την πρόσβαση που του παρέχει στην προϋπάρχουσα τεχνογνωσία του, η αποζημίωση δεν πρέπει να είναι τόσο υψηλή ώστε να εμποδίζεται εκ των πραγμάτων η εν λόγω πρόσβαση.

Άρθρο 5

Από κοινού εκμετάλλευση

1. Η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι κάθε από κοινού εκμετάλλευση αφορά μόνο αποτελέσματα τα οποία πληρούν αμφότερες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) τα αποτελέσματα είναι απολύτως αναγκαία για την παραγωγή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή για την εφαρμογή των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών·
 - β) τα αποτελέσματα προστατεύονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ή συνιστούν τεχνογνωσία.
2. Στην περίπτωση που ένα ή περισσότερα μετέχοντα μέρη είναι επιφορτισμένα με την παραγωγή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων βάσει εξειδίκευσης κατά την εκμετάλλευση, η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέρη υποχρεούνται να εκτελούν παραγγελίες παράδοσης των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων, οι οποίες προέρχονται από τα άλλα μέρη, εκτός εάν ισχύει ένα από τα ακόλουθα:
 - α) η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης προβλέπει επίσης ότι η διανομή πρέπει να εκτελείται από κοινό κλιμάκιο, φορέα ή επιχείρηση ή να ανατίθεται από κοινού σε τρίτο μέρος·
 - β) τα μετέχοντα μέρη έχουν συμφωνήσει ότι μόνο το μέρος που παράγει τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα μπορεί να τα διανέμει.

Άρθρο 6

Όρια μεριδίου αγοράς και διάρκεια απαλλαγής

1. Όταν δύο ή περισσότερα μετέχοντα μέρη είναι ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 σημείο 15), η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας και ανάπτυξης, εάν, κατά τη σύναψη της συμφωνίας:
 - α) όσον αφορά τις συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 σημείο 1) στοιχεία α) και γ), το συνολικό μερίδιο αγοράς των μετεχόντων στη συμφωνία μερών δεν υπερβαίνει το 25 % στις σχετικές αγορές προϊόντος ή τεχνολογίας·
 - β) όσον αφορά τις συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 σημείο 1) στοιχεία β) και δ), το συνολικό μερίδιο αγοράς του χρηματοδοτούντος μέρους και όλων των μερών με τα οποία το χρηματοδοτούν μέρος έχει συνάψει συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης σε σχέση με τα ίδια συμβατικά προϊόντα ή τις ίδιες συμβατικές τεχνολογίες δεν υπερβαίνει το 25 % στις σχετικές αγορές προϊόντος και τεχνολογίας.
2. Όταν τα μετέχοντα μέρη δεν είναι ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 σημείο 15), η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας και ανάπτυξης.
3. Όσον αφορά τις συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης στις οποίες τα αποτελέσματα αποτελούν αντικείμενο από κοινού εκμετάλλευσης, η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εξακολουθεί να εφαρμόζεται επί επτά έτη από τη στιγμή που τα

αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή οι αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες διατίθενται για πρώτη φορά στην αγορά εντός της εσωτερικής αγοράς, εάν οι όροι που προβλέπονται στις παραγράφους 1 ή 2 του παρόντος άρθρου πληρούνται κατά τον χρόνο σύναψης της συμφωνίας που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 σημείο 1) στοιχείο α) ή β). Προκειμένου οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 σημείο 1) στοιχεία γ) και δ) να επωφελούνται από την εν λόγω συνεχιζόμενη απαλλαγή, οι όροι που προβλέπονται στις παραγράφους 1 ή 2 του παρόντος άρθρου πρέπει να πληρούνται κατά τον χρόνο σύναψης της προηγούμενης συμφωνίας που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 σημείο 1) στοιχείο α) ή β).

4. Μετά τη λήξη της επταετούς περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εξακολουθεί να εφαρμόζεται εφόσον:
 - α) όσον αφορά τις συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 σημείο 1) στοιχεία α) και γ), το συνολικό μερίδιο αγοράς των μετεχόντων στη συμφωνία μερών δεν υπερβαίνει το 25 % στις σχετικές αγορές στις οποίες ανήκουν τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή οι αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες·
 - β) όσον αφορά τις συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 σημείο 1) στοιχεία β) και δ), το συνολικό μερίδιο αγοράς του χρηματοδοτούμενου μέρους και όλων των μερών με τα οποία το χρηματοδοτούν μέρος έχει συνάψει συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης σε σχέση με τα ίδια συμβατικά προϊόντα ή τις ίδιες συμβατικές τεχνολογίες δεν υπερβαίνει το 25 % στις σχετικές αγορές στις οποίες ανήκουν τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή οι αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες.
5. Εάν, κατά τη λήξη της επταετούς περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 3, το συνολικό μερίδιο αγοράς των σχετικών μερών δεν υπερβαίνει το σχετικό όριο που αναφέρεται στην παράγραφο 4, αλλά στη συνέχεια αυξηθεί πάνω από το όριο αυτό, η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εξακολουθεί να εφαρμόζεται για περίοδο δύο συναπτών ημερολογιακών ετών μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά η υπέρβαση του σχετικού ορίου μεριδίου αγοράς.

Άρθρο 7

Εφαρμογή των ορίων μεριδίου αγοράς

1. Για τους σκοπούς της εφαρμογής των ορίων μεριδίου αγοράς που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 και 4, ισχύουν οι κανόνες που καθορίζονται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου.
2. Τα μερίδια αγοράς υπολογίζονται με βάση την αξία των πωλήσεων στην αγορά ή, εάν δεν υπάρχουν στοιχεία για την αξία των πωλήσεων στην αγορά, με βάση τον όγκο των πωλήσεων στην αγορά. Εάν δεν υπάρχουν στοιχεία για την όγκο των πωλήσεων στην αγορά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκτιμήσεις που βασίζονται σε άλλες αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την αγορά, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη ή των ικανοτήτων για έρευνα και ανάπτυξη.
3. Τα μερίδια αγοράς υπολογίζονται με βάση τα στοιχεία που αφορούν το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Εάν το προηγούμενο ημερολογιακό έτος δεν είναι αντιπροσωπευτικό της θέσης των μερών στη σχετική αγορά ή στις σχετικές αγορές,

το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των μεριδίων αγοράς των μερών κατά τα τρία προηγούμενα ημερολογιακά έτη.

4. Το μερίδιο αγοράς που κατέχουν οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 σημείο 5) επιμερίζεται εξίσου σε κάθε επιχείρηση που έχει ένα ή περισσότερα από τα δικαιώματα ή εξουσίες που απαριθμούνται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 σημείο 1).

Άρθρο 8

Περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας

Η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 δεν εφαρμόζεται σε συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες που υπόκεινται στον έλεγχο των μερών, έχουν ως σκοπό οποιονδήποτε από τους ακόλουθους περιορισμούς:

- α) τον περιορισμό της ελευθερίας των μερών να διεξάγουν έρευνα και ανάπτυξη ανεξάρτητα ή σε συνεργασία με τρίτα μέρη:
 - i) σε τομέα που δεν συνδέεται με τον τομέα τον οποίο αφορά η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης· ή
 - ii) μετά την ολοκλήρωση της από κοινού ή αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης, στον τομέα τον οποίο αφορά η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης ή σε συνδεδεμένο τομέα·
- β) τον περιορισμό του όγκου της παραγωγής ή των πωλήσεων, με εξαίρεση:
 - i) τον καθορισμό στόχων ως προς την παραγωγή, οσάκις η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει την από κοινού παραγωγή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων·
 - ii) τον καθορισμό στόχων ως προς τις πωλήσεις, οσάκις η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων:
 - 1) περιλαμβάνει την από κοινού διανομή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή την από κοινού παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών, και
 - 2) πραγματοποιείται από κοινό κλιμάκιο, φορέα ή επιχείρηση ή ανατίθεται από κοινού σε τρίτο μέρος·
 - iii) πρακτικές που συνιστούν εξειδίκευση κατά την εκμετάλλευση·
 - iv) τον περιορισμό της ελευθερίας των μερών να παράγουν, να πωλούν, να εκχωρούν ή να παραχωρούν άδειες εκμετάλλευσης για προϊόντα, τεχνολογίες ή διαδικασίες ανταγωνιστικές με τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή τις αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες κατά την περίοδο κατά την οποία τα μέρη έχουν συμφωνήσει να εκμεταλλεύονται από κοινού τα αποτελέσματα·

- γ) τον προκαθορισμό των τιμών κατά την πώληση σε τρίτους των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή κατά την παραχώρηση σε τρίτους αδειών εκμετάλλευσης των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών, με εξαίρεση τον προκαθορισμό των τιμών που χρεώνονται σε άμεσους πελάτες ή τον προκαθορισμό των αμοιβών για τις άδειες εκμετάλλευσης που χρεώνονται σε άμεσους αδειοδόχους, οσάκις η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων:
- i) περιλαμβάνει την από κοινού διανομή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή την από κοινού παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών, και
 - ii) πραγματοποιείται από κοινό κλιμάκιο, φορέα ή επιχείρηση ή ανατίθεται από κοινού σε τρίτο μέρος·
- δ) τον περιορισμό της γεωγραφικής περιοχής ή της πελατείας στην οποία τα μέρη δύνανται να διενεργούν παθητικές πωλήσεις των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή να παραχωρούν άδειες εκμετάλλευσης των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών, με εξαίρεση την υποχρέωση παραχώρησης αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας και ανάπτυξης σε άλλο μετέχον μέρος·
- ε) τον περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών σε γεωγραφικές περιοχές ή πελάτες που δεν έχουν παραχωρηθεί αποκλειστικά σε ένα από τα μέρη στο πλαίσιο εξειδίκευσης κατά την εκμετάλλευση·
- στ) την υποχρέωση να μην υπάρχει ανταπόκριση στη ζήτηση από πελάτες στις αντίστοιχες γεωγραφικές περιοχές των μερών ή από πελάτες που έχουν με άλλο τρόπο καταναμηθεί μεταξύ των μερών στο πλαίσιο εξειδίκευσης κατά την εκμετάλλευση, σε περίπτωση που οι εν λόγω πελάτες πρόκειται να εμπορευθούν τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα σε άλλες γεωγραφικές περιοχές εντός της εσωτερικής αγοράς·
- ζ) την υποχρέωση να καθίσταται δυσχερής για τους χρήστες ή τους μεταπωλητές η απόκτηση των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων από άλλους μεταπωλητές εντός της εσωτερικής αγοράς.

Άρθρο 9

Αποκλειόμενοι περιορισμοί

1. Η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τις ακόλουθες υποχρεώσεις σε συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης:
 - α) την υποχρέωση μη αμφισβήτησης :
 - i) μετά την ολοκλήρωση της έρευνας και της ανάπτυξης, του κύρους των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας τα οποία:
 - 1) τα μέρη κατέχουν στην εσωτερική αγορά, και
 - 2) έχουν σημασία για την έρευνα και ανάπτυξη· ή

- ii) μετά τη λήξη ισχύος της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης, του κύρους των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας τα οποία:
 - 1) τα μέρη κατέχουν στην εσωτερική αγορά, και
 - 2) προστατεύουν τα αποτελέσματα της έρευνας και της ανάπτυξης·
 - β) την υποχρέωση μη παραχώρησης σε τρίτους αδειών για την παραγωγή των αναφερόμενων στη σύμβαση προϊόντων ή για την εφαρμογή των αναφερόμενων στη σύμβαση τεχνολογιών, παρά μόνον εφόσον η συμφωνία προβλέπει την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης από ένα ή περισσότερα από τα μετέχοντα μέρη και η εν λόγω εκμετάλλευση πραγματοποιείται στην εσωτερική αγορά έναντι τρίτων.
2. Η παράγραφος 1 στοιχείο α) δεν θίγει τη δυνατότητα να προβλεφθεί η καταγγελία της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης σε περίπτωση που ένα από τα μέρη αμφισβητήσει το κύρος των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) σημεία i) και ii).
3. Εάν η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης περιλαμβάνει οποιονδήποτε από τους αποκλειόμενους περιορισμούς που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, η απαλλαγή που θεσπίζεται με το άρθρο 2 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στο υπόλοιπο τμήμα της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης, υπό τον όρο ότι οι αποκλειόμενοι περιορισμοί μπορούν να διαχωριστούν από το εν λόγω υπόλοιπο τμήμα και εφόσον πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 10

Ανάκληση σε μεμονωμένες περιπτώσεις από την Επιτροπή

1. Η Επιτροπή δύναται να ανακαλεί το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό, δυνάμει του άρθρου 29 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, όταν, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, διαπιστώνει ότι μια συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης στην οποία εφαρμόζεται η απαλλαγή που θεσπίζει ο παρών κανονισμός παράγει, παρά ταύτα, αποτελέσματα που δεν συνάδουν με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης.
2. Η Επιτροπή δύναται να ανακαλεί το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό, δυνάμει του άρθρου 29 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, ιδίως όταν:
 - α) η ύπαρξη της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα τρίτων να διεξάγουν έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα ή στους τομείς που σχετίζονται με τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή τις αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες·
 - β) η ύπαρξη της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης περιορίζει σημαντικά την πρόσβαση τρίτων στη σχετική αγορά για τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή τις αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες·
 - γ) τα μέρη δεν εκμεταλλεύονται τα αποτελέσματα της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης έναντι τρίτων χωρίς αντικειμενικό λόγο·
 - δ) τα αναφερόμενα στη σύμβαση προϊόντα ή οι αναφερόμενες στη σύμβαση τεχνολογίες δεν αποτελούν, στο σύνολο ή σε σημαντικό τμήμα της εσωτερικής αγοράς, αντικείμενο αποτελεσματικού ανταγωνισμού· ή

- ε) η ύπαρξη της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης θα περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό από πλευράς καινοτομίας σε έναν συγκεκριμένο τομέα.

Άρθρο 11

Ανάκληση σε μεμονωμένες περιπτώσεις από αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους

Η αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους δύναται να ανακαλεί το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003.

Άρθρο 12

Μεταβατική περίοδος

Η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Ιουλίου 2023 έως τις 30 Ιουνίου 2025 σε σχέση με συμφωνίες οι οποίες βρίσκονται ήδη σε ισχύ την 30ή Ιουνίου 2023 και οι οποίες δεν πληρούν μεν τις προϋποθέσεις απαλλαγής βάσει του παρόντος κανονισμού, αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις απαλλαγής βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1217/2010.

Άρθρο 13

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Ιουλίου 2023.

Εφαρμόζεται έως τις 30 Ιουνίου 2035.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

*Για την Επιτροπή
Η Πρόεδρος
Ursula von der Leyen*